

УДК 376.1:373.2:37.013.42

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.109.14>

Зобенько Н. А., Потюк С. В.

ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР У СИСТЕМІ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті проаналізовано особливості функціонування інклюзивно-ресурсного центру як ключової ланки міждисциплінарної взаємодії у системі психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти. Розкрито зміст та структуру командної взаємодії фахівців, окреслено основні напрями діяльності інклюзивно-ресурсного центру та його координаційну роль у розробленні й реалізації індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Акцентовано увагу на комплексності психолого-педагогічного супроводу, що зумовлює поєднання діагностичного, корекційно-розвиткового, консультативного та моніторингового напрямів діяльності, які реалізуються у тісному взаємозв'язку та взаємодоповненні. Відтак наголошено, що систематичний моніторинг є завершальним, але водночас невід'ємним елементом цілісної структури супроводу, який забезпечує зворотний зв'язок і дозволяє ефективно координувати дії всіх учасників освітнього процесу. Обґрунтовано значення системної співпраці інклюзивно-ресурсного центру, педагогічних працівників закладу дошкільної освіти та батьків для забезпечення цілісного й ефективного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

На основі опрацювання матеріалів зроблено висновки: інклюзивно-ресурсний центр є системоутворювальним елементом міждисциплінарної взаємодії у супроводі дітей з особливими освітніми потребами, виконуючи роль інтегратора, модератора та суб'єкта управління якістю взаємодії; партнерська взаємодія інклюзивно-ресурсного центру, педагогів та родини сприяє індивідуалізації навчання, формуванню сприятливого інклюзивного середовища та наступності корекційно-розвиткової роботи.

Ключові слова: інклюзивно-ресурсний центр, психолого-педагогічний супровід, міждисциплінарна взаємодія, модераторська роль, консультаційна діяльність, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами, заклад дошкільної освіти.

Розвиток інклюзивної освіти в Україні є одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики, спрямованої на реалізацію права кожної дитини на доступну та якісну освіту. Особливої актуальності вищезначене питання набуває в системі дошкільної освіти, де створюються передумови для подальшого навчання, соціалізації та гармонійного розвитку дитини.

Ефективність інклюзивного освітнього процесу в закладах дошкільної освіти значною мірою залежить від організації психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Такий супровід має комплексний характер і вимагає злагодженої діяльності різних фахівців, що актуалізує потребу в міждисциплінарній взаємодії. У даному контексті інклюзивно-ресурсний центр виступає важливою структурною одиницею, яка забезпечує науково обґрунтований підхід до оцінювання розвитку дитини, координує роботу фахівців та сприяє підвищенню якості інклюзивної освіти загалом.

Проблематика інклюзивної освіти та психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами посідає важливе місце у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях. У наукових працях вітчизняних учених, як (І. Дмитрієва, Т. Ілляшенко, В. Кобильченко, А. Колупаєва, А. Конопльова, Т. Лещинська, І. Луценко, С. Миронова, А. Обухівська, І. Омельченко, І. Рогальська, О. Смотров, Д. Стрижак, В. Синьов, О. Таранченко тощо) висвітлено теоретичні засади інклюзивної освіти, особливості її організації та реалізації, а також зміст і принципи психолого-педагогічного супроводу в умовах інклюзії. Науковці наголошують на необхідності командного підходу, індивідуалізації освітнього процесу та професійної готовності педагогів до роботи з дітьми з ООП, що зумовлює актуальність функціонування інклюзивно-ресурсного центру як ключової інституції, покликаної забезпечити координацію міждисциплінарної взаємодії та науково-методичний супровід учасників інклюзивного освітнього процесу.

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує недостатній рівень узагальнення теоретичних і практичних аспектів взаємодії інклюзивно-ресурсних центрів із закладами дошкільної освіти. Питання координаційної ролі ІРЦ у системі міждисциплінарної взаємодії потребує подальшого наукового осмислення, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Метою статті є теоретичне обґрунтування ролі інклюзивно-ресурсного центру у системі міждисциплінарної взаємодії психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти.

У зазначеній проблематиці особливої наукової значущості набуває питання організації та координації психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти. Реалізація комплексного та міждисциплінарного підходу до супроводу об'єктивно потребує наявності інституції, здатної забезпечити узгодженість дій фахівців, науково обґрунтоване оцінювання розвитку дитини та методичну підтримку учасників освітнього процесу. Саме інклюзивно-ресурсний центр у сучасній системі інклюзивної освіти виконує провідну координаційну роль, виступаючи системоутворювальним елементом

міждисциплінарної взаємодії, що зумовлює доцільність подальшого розгляду психолого-педагогічного супроводу як цілісної професійної діяльності.

З огляду на зазначене, доцільним є ґрунтовний аналіз сутності психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти як міждисциплінарного процесу, що забезпечує інтеграцію зусиль різних фахівців у межах інклюзивного освітнього середовища.

Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти розглядається науковцями як цілісна, динамічна та багаторівнева система професійної взаємодії, спрямована на забезпечення гармонійного розвитку дитини, її успішної адаптації до освітнього середовища та повноцінної соціалізації.

Психолого-педагогічний супровід в умовах інклюзії слід розуміти як багатокомпонентний, науково обґрунтований процес планомірної підтримки дитини, який включає аналіз її особистісних особливостей, визначення освітніх потреб, систематичне спостереження за динамікою розвитку та інтеграцію фахової допомоги [1, с. 12]; комплексна система заходів з організації процесу навчання та розвитку дитини, передбачена індивідуальною програмою розвитку [2]; скоординована діяльність команди фахівців, мета якої – забезпечити умови для розвитку особистості дитини, засвоєння нею академічних знань, адаптації, реабілітації та інтеграції у соціум [3].

З погляду інтегративної парадигми, психолого-педагогічний супровід розглядається як інтегративна технологія, яка поєднує два основні компоненти. Перший компонент – це педагогічна підтримка дитини, спрямована на її розвиток у конкретний період життєвого шляху. Другий – психологічна допомога, адресована як самій дитині, так і її найближчому оточенню, зокрема дорослим учасникам процесу супроводу. Ця допомога орієнтована на подолання особистісних та міжособистісних труднощів, що можуть виникати у процесі розвитку дитини [4].

Деякі дослідники стверджують, що психолого-педагогічний супровід дітей з ООП має включати запобігання негативним явищам і забезпечення постійної підтримки. Вони акцентують на важливості комплексного підходу, який гарантує узгоджену взаємодію всіх учасників процесу [5].

У своїх наукових доробках І. Рогальська акцентує на важливості соціально-педагогічного супроводу дітей та зазначає, що ця діяльність створює умови для поступового і якісного соціального зростання дитини, заснованого на морально-ціннісних засадах. Саме ці цінності є основою формування світоглядної позиції дитини, її ставлення до природи, культури, суспільства, оточуючих людей і самої себе. Суть соціально-педагогічного супроводу полягає в організації соціального простору дитинства, який сприяє становленню дитини як суб'єкта соціалізації та розвитку її здатності до самостійної життєтворчості. Вчена підкреслює, що унікальність цієї моделі супроводу полягає у її відмінності від моделей підтримки чи корекції. Головним завданням є створення ефективних умов для розкриття прихованих ресурсів дитини, формування її стійкості до негативних впливів соціального середовища та запобігання неблагополуччю [6].

Вищезначена стратегія не лише допомагає дітям адаптуватися до соціального оточення, але й забезпечує їм своєрідний «імунітет» від негативного впливу середовища.

Незважаючи на різноманітність підходів до визначення психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти, основною його характеристикою є комплексний міждисциплінарний процес, спрямований на забезпечення індивідуалізованої підтримки розвитку дитини та її успішної інтеграції в освітнє середовище. Його зміст ґрунтується на поєднанні педагогічних і психологічних впливів, командній взаємодії фахівців та дотриманні принципів гуманізації, системності й безперервності, що забезпечує створення сприятливих умов для повноцінного розвитку й соціалізації дитини з ООП.

У контексті такої комплексної та принципово орієнтованої діяльності особливо важливим є чітке визначення мети психолого-педагогічного супроводу, що обумовлює його змістове наповнення та напрями реалізації в інклюзивному освітньому середовищі.

Метою психолого-педагогічного супроводу є забезпечення індивідуального підходу до кожної дитини, з урахуванням її особливостей, потреб, рівня розвитку, можливостей та наявних труднощів. Такий супровід спрямований на формування позитивної динаміки розвитку дитини, подолання бар'єрів у навчанні та комунікації, а також успішну соціальну інтеграцію в освітнє середовище [7, с. 18].

Досягнення зазначених цілей можливе лише за умови цілеспрямованої взаємодії фахівців різного профілю, що зумовлює необхідність комплексного підходу до організації психолого-педагогічного супроводу в освітньому середовищі.

У межах зазначеної міждисциплінарної взаємодії важливо окреслити основні завдання психолого-педагогічного супроводу, що реалізуються через конкретні напрями підтримки дитини в умовах інклюзивного навчання.

Комплексність психолого-педагогічного супроводу передбачає поєднання діагностичного, корекційно-розвиткового, консультативного та моніторингового напрямів діяльності, що реалізуються у тісному взаємозв'язку та взаємодоповненні.

Діагностичний компонент психолого-педагогічного супроводу спрямований на систематичне вивчення особливостей психофізичного розвитку дитини, рівня сформованості пізнавальних процесів, мовлення, емоційно-вольової та соціальної сфер. Отримані результати є підґрунтям для визначення індивідуальних

освітніх потреб дитини, прогнозування її подальшого розвитку та розроблення відповідних корекційно-розвиткових заходів.

Корекційно-розвитковий напрям орієнтований на подолання або компенсацію виявлених труднощів розвитку, формування необхідних життєвих і соціальних компетентностей, а також стимулювання потенційних можливостей дитини з ООП. Цей напрям реалізується через створення та впровадження індивідуальної програми розвитку (ІПР), яка охоплює сукупність педагогічних і психологічних заходів, спрямованих на підтримку пізнавальної активності, розвиток мовлення, емоційної стабільності, навичок соціальної взаємодії. Корекційно-розвивальні заходи впроваджуються не лише під час спеціально організованих занять, а й інтегруються в повсякденне життя дитини в закладі дошкільної освіти [8].

Успішність корекційно-розвивальних заходів значною мірою залежить від узгодженості дій усіх учасників освітнього процесу, що зумовлює необхідність систематичної консультативної підтримки педагогів, батьків та інших фахівців, залучених до супроводу дитини.

Консультативний компонент супроводу здійснюється через надання фахової допомоги педагогічним працівникам і батькам з питань організації інклюзивного освітнього процесу, вибору ефективних методів і прийомів роботи з дитиною, а також підтримки її емоційного благополуччя.

Важливим елементом є також моніторинг динаміки розвитку дитини, який уможливує оцінювати ефективність реалізованих заходів, своєчасно вносити корективи до індивідуальної програми розвитку та забезпечувати гнучкість і адаптивність психолого-педагогічного супроводу. Моніторинг дозволяє своєчасно виявити позитивні зміни або труднощі, які потребують корекції, а також адаптувати індивідуальну програму відповідно до змін у стані та потребах дитини. Оцінювання результатів здійснюється на основі спостереження, аналізу освітньої діяльності, взаємодії з оточенням та зворотного зв'язку від усіх учасників команди супроводу [9, с. 49].

Узагальнюючи вищезазначене, слід підкреслити, що систематичний моніторинг є завершальним, але водночас невід'ємним елементом цілісної структури супроводу, який забезпечує зворотний зв'язок і дозволяє ефективно координувати дії всіх учасників освітнього процесу.

Реалізація означених напрямів неможлива без залучення фахівців різного профілю, зокрема вихователя, асистента вихователя, практичного психолога, корекційного педагога, логопеда, соціального педагога, медичних працівників, фахівців ІРЦ, а також батьків дитини. Кожен із цих учасників виконує специфічні функції, що в сукупності формують цілісне бачення потреб дитини та комплексний вплив на її розвиток.

Вихователь і асистент вихователя забезпечують щоденну реалізацію індивідуального підходу в освітньому процесі, практичний психолог відповідає за підтримку психоемоційного стану та адаптації дитини, логопед і корекційний педагог здійснюють спеціалізовану корекційну роботу, а соціальний педагог і медичні працівники сприяють створенню безпечних і сприятливих умов розвитку.

Особливе значення у реалізації ефективності психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладі дошкільної освіти належить інклюзивно-ресурсному центру, який виступає не лише консультативним органом, але й інтегратором, модератором та суб'єктом управління якістю взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

ІРЦ як інтегратор координує діяльність педагогів, психологів, логопедів, корекційних педагогів, соціальних працівників та батьків, формуючи єдине інформаційне та організаційне поле для реалізації індивідуальних програм розвитку дитини. У межах інтеграційної функції центр поєднує різні напрями психолого-педагогічного супроводу, забезпечує системність впливів та узгодженість методик, що застосовуються, з урахуванням особливостей конкретної дитини.

Як модератор, ІРЦ гарантує ефективну комунікацію між усіма суб'єктами супроводу. Центр створює умови для конструктивного обговорення освітніх та корекційно-розвиткових цілей, організовує спільне планування заходів, координує обмін інформацією та підтримує партнерські відносини між педагогами та родиною дитини. Модераторська роль ІРЦ полягає у врівноваженні позицій учасників команди, вирішенні конфліктів, оптимізації функцій кожного фахівця та забезпеченні наступності впливів у різних соціальних середовищах.

У контексті суб'єкта управління якістю взаємодії ІРЦ виконує функції контролю та моніторингу результативності психолого-педагогічного супроводу. Центр здійснює оцінку ефективності спільної роботи команди, аналізує динаміку розвитку дитини та своєчасно вносить корективи до індивідуальної програми розвитку. Крім того, ІРЦ формує методичні рекомендації для педагогів і батьків, забезпечує підвищення їхньої компетентності та підтримує впровадження науково обґрунтованих практик у освітнє середовище.

Таким чином, ІРЦ виступає ключовим організатором і координатором міждисциплінарної взаємодії, інтегруючи ресурси та компетенції різних фахівців, модулюючи їхню спільну діяльність та забезпечуючи високий рівень якості психолого-педагогічного супроводу. Саме завдяки цій ролі можливе створення цілісного, узгодженого та ефективного освітнього простору для дітей з ООП, у межах якого забезпечуються їхні індивідуальні потреби, стабільність емоційного стану та успішна соціалізація.

Вчені наголошують, що командний підхід у психолого-педагогічному супроводі дітей з особливими освітніми потребами має ґрунтуватися на принципах партнерства, взаємоповаги, відкритої комунікації та спільного планування. Ефективна команда супроводу функціонує як єдине цілісне утворення, де кожен

учасник чітко усвідомлює свої функції, але водночас залишається гнучким до змін та узгоджень. Успішність взаємодії забезпечується через регулярні командні зустрічі, на яких відбувається планування діяльності, обговорення динаміки розвитку дитини, аналіз труднощів і визначення спільної стратегії супроводу [10, с. 288].

Командна робота в умовах інклюзії передбачає взаємодію кожного фахівця та команди як цілісного суб'єкта, спрямовану на реалізацію спільних завдань і досягнення освітніх цілей. Такий підхід дозволяє поєднати зусилля вихователів, асистентів, психологів, логопедів, дефектологів та батьків, забезпечуючи комплексний розвиток дитини та її ефективну соціалізацію [11, с. 45].

Як зазначає І. Дмитрієва, результативність команди інклюзивного навчального закладу характеризується низкою ознак: спільна діяльність і завдання, спільна відповідальність, розподіл обов'язків, взаємодоповнюючий склад учасників за професійними та психологічними характеристиками, участь усіх членів команди у прийнятті рішень, взаємний вплив і стосунки, побудовані на довірі [12].

Співпраця фахівців у закладі дошкільної освіти є ключовим компонентом реалізації інклюзивного навчання, оскільки забезпечує комплексний підхід до розвитку дитини, враховуючи її індивідуальні особливості, потенціал і потреби. Кожен учасник команди виконує специфічну роль, доповнюючи діяльність інших, що сприяє гармонійному розвитку дитини, створенню комфортного інклюзивного середовища та систематичному відстеженню прогресу [13, с. 268; 14, с. 550].

З огляду на багатокомпонентний характер психолого-педагогічного супроводу, актуальним є питання координації дій усіх учасників процесу. Саме інклюзивно-ресурсний центр виконує функцію інтегратора, забезпечуючи єдність діагностичного, корекційно-розвиткового та освітнього компонентів супроводу, а також виступає модератором і суб'єктом управління якістю взаємодії між фахівцями різного профілю.

ІРЦ здійснює комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що охоплює когнітивну, мовленнєву, емоційно-вольову, соціальну та сенсомоторну сфери. Отримані дані використовуються для формування індивідуальної програми розвитку, узгодження рекомендацій фахівців та їх інтеграції в єдину стратегію психолого-педагогічного супроводу. Центр також надає методичну та консультативну підтримку педагогам і батькам, сприяючи підвищенню компетентності фахівців та запобіганню фрагментарності впливів на дитину.

Особлива увага приділяється співпраці з родиною, що є невід'ємною складовою ефективного супроводу. Батьки беруть участь у визначенні освітніх і розвиткових цілей, обговоренні індивідуальної програми та реалізації рекомендацій, що підвищує відповідальність за освітні результати дитини і формує усвідомлену позицію щодо її розвитку. Консультаційна діяльність ІРЦ спрямована на підвищення психолого-педагогічної компетентності батьків, ознайомлення з особливостями розвитку дитини та методами стимулювання її навчальної та соціальної активності. Узгодженість дій ІРЦ, педагогів та родини сприяє системності, безперервності, партнерському характеру супроводу. Це створює єдиний простір підтримки дитини, підвищує ефективність навчання, соціалізації та емоційного благополуччя дітей з ООП.

Незважаючи на нормативне й теоретичне обґрунтування, практика показує низку проблем: недостатній рівень підготовки педагогів, нечітке розмежування обов'язків, формальна взаємодія з батьками, відсутність системного планування спільної діяльності [15, с. 69; 16, с. 98]. Це підкреслює необхідність розробки ефективних моделей взаємодії та наявності методичних рекомендацій для підтримки командної роботи.

Висновки. ІРЦ є системоутворювальним елементом міждисциплінарної взаємодії у супроводі дітей з ООП, виконуючи роль інтегратора, модератора та суб'єкта управління якістю взаємодії. Координаційна діяльність центру забезпечує узгодженість дій фахівців, інтеграцію компонентів супроводу та підвищення професійної компетентності педагогів. Партнерська взаємодія ІРЦ, педагогів та родини сприяє індивідуалізації навчання, формуванню сприятливого інклюзивного середовища та наступності корекційно-розвиткової роботи.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні і апробації практично орієнтованих моделей міждисциплінарної взаємодії ІРЦ та ЗДО, визначенні ефективних механізмів координації супровідних послуг і вивченні впливу різних форм партнерства з родиною на результати розвитку дітей з ООП в умовах інклюзивного дошкільного середовища.

Використана література:

1. Луценко І. В. Психологічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. *Практичний психолог* : Школа. 2013. № 10. С. 4–15.
2. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ Міністерства освіти і науки від 08.06.2018 №609. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text> (дата звернення : 12.01.2026)
3. Миронова С. Нова українська: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Астон, 2020. 218 с.
4. Кобильченко В. В. Теоретичні основи психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з порушеннями зору : монографія. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. 300 с.
5. Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі соціальної інтеграції : кол. монографія / за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : Ніка-Центр, 2002. 405 с.

6. Рогальська І. Сутнісні характеристики соціально-педагогічного супроводу соціалізації особистості у дошкільному дитинстві. Гуманізація навчально-виховного процесу : збірник наукових праць. Слов'янськ : СДПУ, 2010. Ч. 1. С. 230–236.
7. Інклюзія в ЗДО / у поряд. Л. А. Швайка. Харків : Вид. група «Основа», 2021. 144 с.
8. Методичні рекомендації «Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти» : лист МОН № 1/15368-24 від 27.08.2024 р.
9. Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. *На урок: освітній портал*. URL: <https://naurok.com.ua/komanda-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-310333.html> (дата звернення : 12.01.2026).
10. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / Е. А. Данилавічюте, С. В. Литовченко ; за заг. ред. А. А. Колупасової. Київ : Видавничка група «А.С.К.», 2012. 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
11. Каплієнко А. І. Формування готовності майбутніх фахівців спеціальної освіти до командної роботи в умовах інклюзії: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03. Київ, 2022. 246 с.
12. Дмитрієва І. В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання. Актуальні питання корекційної освіти. 2016. Вип. 7. URL : <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-iv-komandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-v-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html> (дата звернення : 19.01.2026).
13. Стрижак Д. Особливості організації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти. *Редакційна колегія*. 2020. № 5. С. 268–271.
14. Смотрова О. Аналіз стану підготовки вихователів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в ЗДО в умовах інклюзії. *Grail of Science*. 2022. № 14-15. С. 550–552. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.27.05.2022.097>
15. Колупасова А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка : путівник для педагогів. Київ : АТОПОЛ, 2010. 96 с.
16. Омельченко І. М. Комунікативна діяльність дошкільників із затримкою психічного розвитку : монографія. Полтава : Фірма «Техсервіс», 2018. 498 с.

References:

1. Lutsenko I.V. (2013). Psyholohichniy suprovod dytyny z osoblyvymy osvritnimi potrebamy v umovakh inkluzivnoho navchannia [Psychological support of a child with special educational needs in inclusive education]. *Praktichniy psykholoh: Shkola*, №10, 4–15. [in Ukrainian].
2. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 08.06.2018 №609 «Prymipne polozhennia pro komandu psykholoho-pedahohichnoho supryvodu dytyny z OOP v zakladi zahalnoi serednoi ta doshilnoi osvity» [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on the model regulation of the psychological-pedagogical support team for children with SEN]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#Text> [in Ukrainian].
3. Myronova S. (2020). Nova ukrainska: osoblyvosti orhanizatsii osvritnoho protsesu uchniv pochatkovoї shkoly v inkluziivnykh klasakh [New Ukrainian: features of the educational process of primary school students in inclusive classes]. Ternopil : Aston, 218 s. [in Ukrainian].
4. Kobyliuchenko V.V. (2017). Teoretychni osnovy psykholoho-pedahohichnoho supryvodu molodshykh shkolariv z porushenniamy zoru [Theoretical foundations of psychological and pedagogical support of younger students with visual impairments]. Poltava : TOV «Firma «Tekhservis», 300 s. [in Ukrainian].
5. Obukhivska A.H., Illiashenko T.D. (Eds.). (2002). Psykholoho-pedahohichni zasady tekhnolohii supryvodu ditei z osoblyvymy osvritnimi potrebamy u protsesi sotsialnoi intehratsii [Psychological and pedagogical principles of supporting children with special educational needs in the process of social integration]. Kyiv : Nika-Tsentr, 405 s. [in Ukrainian].
6. Rohalska I. (2010). Sutnisni kharakterystyky sotsialno-pedahohichnoho supryvodu sotsializatsii osobystosti u doshilnomu dystvosti [Essential characteristics of socio-pedagogical support for personality socialization in early childhood]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu: zbirnyk naukovykh prats*, Ch. 1, 230–236. Sloviansk : SDPU. [in Ukrainian].
7. Shvaika L.A. (Ed.). (2021). Inkluziia v ZDO [Inclusion in preschool institutions]. Kharkiv: Vydavnytstvo «Osnova», 144 s. [in Ukrainian].
8. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2024). Metodychni rekomendatsii «Shchodo orhanizatsii osvritnoho protsesu v 2024/2025 navchalnomu rotsi u zakladakh doshilnoi osvity» [Methodical recommendations «On organizing the educational process in 2024/2025 in preschool institutions»], lyst № 1/15368-24 vid 27.08.2024. [in Ukrainian].
9. Komanda psykholoho-pedahohichnoho supryvodu ditei z osoblyvymy osvritnimi potrebamy [Psychological-pedagogical support team for children with special educational needs]. *Na урок: osvittii portal – For the lesson: educational portal*. URL: [<https://naurok.com.ua/komanda-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-310333.html>] (<https://naurok.com.ua/komanda-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-310333.html>) [in Ukrainian].
10. Danilavychiute E.A., Lytovchenko S.V. (2012). Stratehii vykladannia v inkluziivnomu navchalnomu zakladi [Teaching strategies in an inclusive educational institution]. Kyiv : Vydavnycha hrupa «A.S.K.», 360 s. (Serii «Inkluzivna osvita») [in Ukrainian].
11. Kaplienko A.I. (2022). Formuvannia hotovnosti maibutnykh fakhivtsiv spetsialnoi osvity do komandnoi roboty v umovakh inkluzii [Formation of readiness of future special education specialists for teamwork in inclusion conditions]. Dissertation ... Cand. Ped. Sciences: 13.00.03. Kyiv, 246 s. [in Ukrainian].
12. Dmytriieva I.V. (2016). Komandna vzaiemodiia fakhivtsiv u protsesi indyvidualnogo supryvodu dytyny v umovakh inkluziivnoho navchannia [Team interaction of specialists in the process of individual support of a child in inclusive education]. Aktualni pytan- nia korektsiinoi osvity, Vyp. 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-iv-komandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-v-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html>](<http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-iv-komandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-v-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html>) [in Ukrainian].
13. Stryzhak D. (2020). Osoblyvosti orhanizatsii osvritnoho protsesu v umovakh inkluziivnoi osvity [Features of organizing the educational process in inclusive education]. *Redaktsiina kolehiia*, №5, 268–271. [in Ukrainian].

14. Smotrova O. (2022). Analiz stanu pidhotovky vykhovateliv do roboty z ditymy z osoblyvymy osvitrnimi potrebamy v ZDO v umovakh inkluzii [Analysis of the readiness of educators to work with children with special educational needs in preschool institutions under inclusion]. *Grail of Science*, №14–15, 550–552. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.27.05.2022.097> [in Ukrainian].
15. Kolupaieva A.A., Taranchenko O.M. (2010). Dity z osoblyvymy potrebamy v zahalnoosvitnomu prostori: pochatkova lanka: putivnyk dlia pedahohiv [Children with special needs in the general educational space: primary level: guide for educators]. Kyiv : ATOPOL, 96 s. [in Ukrainian].
16. Omelchenko I.M. (2018). Komunikatyvna diialnist doshkilnykiv iz zatrimkoiu psykhnichnoho rozvytku: monohrafiia [Communicative activity of preschool children with delayed mental development: monograph]. Poltava : Firma «Tekhservis», 498 s. [in Ukrainian].

N. Zobenko, S. Potiuk. Inclusive resource center in the system of interdisciplinary interaction of psychological and pedagogical support for children with special educational needs in a preschool education institution

The article analyzes the features of the functioning of an inclusive resource center as a key link in interdisciplinary interaction within the system of psychological and pedagogical support for children with special educational needs in a preschool education institution. The content and structure of specialists' team interactions are revealed, the main areas of the inclusive resource centers activities and its coordinating role in the development and implementation of a child's individual development program are outlined. Emphasis is placed on the comprehensiveness of psychological and pedagogical support, which requires a combination of diagnostic, corrective-developmental, consultative, and monitoring activities, which are implemented in close interconnection and complementarity. Therefore, it is emphasized that systematic monitoring is the final, but at the same time an integral element of a holistic support structure, which provides feedback and allows for effective coordination of the actions of all participants in the educational process. The importance of systematic cooperation between the inclusive resource center, preschool teachers, and parents is substantiated to ensure comprehensive and effective support for children with special educational needs.

Based on the analysis of the materials, the following conclusions were made: the inclusive resource center is a system-forming element of interdisciplinary interaction in the support of children with special educational needs, performing the role of integrator, moderator, and quality control entity; Partnership between the inclusive resource center, teachers, and families promotes individualized learning, the creation of a supportive inclusive environment, and continuity in corrective and developmental work.

Key words: *inclusive resource center, psychological and pedagogical support, interdisciplinary interaction, moderator role, consultative activities, inclusive education, children with special educational needs, preschool education institution.*

Дата першого надходження статті до видання: 04.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0